Stichting Toegankelijk Bergen op Zoom

Activiteitenverslag
2021

A Inleiding

In dit activiteitenverslag komt een groot aantal items aan de orde. Er is gekozen voor brede toelichtingen met het doel het toegankelijkheidsbewustzijn te vergroten.

Communicatie intern

Het jaar 2021 was in communicatief opzicht niet eenvoudig. Normaal hebben we ca. 8 vergaderingen per jaar. De interne face-to-face communicatie heeft eronder geleden. Actieve leden van de kerngroep van Toegankelijk zijn zo zorgvuldig mogelijk met elkaar omgegaan in het besef dat ze kwetsbaar zijn. Online-vergaderingen zijn feitelijk bijna onmogelijk voor de actieve leden vanwege beperkingen van een aantal leden. Toch hebben we onderling redelijk kunnen communiceren. Dit activiteitenverslag laat zien dat Toegankelijk niet bepaald stil heeft gezeten.

Communicatie extern

Het bestuur had twee gesprekken met de betrokken wethouder. Met de ambtelijke diensten was er met een grote regelmaat constructief overleg. In het kader van het hellingenonderzoek was/is er contact met landelijke deskundigen.

In het bijzonder over WMO-kwesties en de sociale gevolgen van de pandemie waren er gesprekken met de adviesraad sociaal domein.

Week van Toegankelijkheid

De week van Toegankelijkheid hebben we mager in kunnen vullen.
Aan 'Aan Lager Wal' is na een schouw met bewondering voor hun gedrevenheid en inzet de 'OQ-bent welkom'-sticker uitgereikt.
Onder normale omstandigheden was "Dialoog in het duister" op een basisschool doorgegaan en waren er enige andere activiteiten georganiseerd.

Leeswijzer

- In hoofdstuk **B** staat een overzicht van wat er speelt en wat de status is van een onderwerp
- Belangstelling voor een specifiek onderwerp:
  Navigeer via de hoofdstuk verwijzingen in de samenvatting (werkt alleen met een pdf-reader)
- Belangstelling voor de doelen en intenties van Toegankelijk:
  Lees een aantal hoofdstukken. Het toegankelijkheids- en inclusiebewustzijn wordt ermee vergroot

B Samenvatting

B1 Communicatie

Met	Over	Instantie	Frequentie	Hfdst
Wethouder	Beleid	Gemeente	2 keer in 2021	C, E
Ambtelijke diensten	Onderwerp	Gemeente	Vaak	
Extern	Parkeren Hellingen	Kamercommissie Diverse		
	WMO e.d.	Adviesraad Sociaal Domein		
	Digitaal	Stichting Appt		

B2 Afspraken

Onderwerp	Soort	Instantie	Status	Hfdst
Activiteitenverslag	Informatie	Toegankelijk	Jaarlijks	C3
Presentatie Dialoogavond	Informatie	Gemeenteraad	In behandeling	C3

B3 Projecten

Onderwerp	Soort	Instantie	Status	Hfdst
Inclusie-agenda	Voortgang	Gemeente		D
WMO	Informatie	Wethouder		D
Sportverenigingen	Informatie	Wethouder		D
Eenzaamheid	Informatie	Wethouder		D
Toegankelijkheidstoets	Verzoek	Gemeente	In behandeling	F
Nieuw terrassenbeleid	Verzoek	Gemeente	In voorbereiding	G
Toegankelijke Binnenstad	Verzoek	Gemeente	In overweging	H
	Gesprek	Gemeente	Afgerond	H2
	Overleg	MKB	In voorbereiding	H4
Toegankelijke stembureaus	Overleg	Gemeente	In voorbereiding	I
OQ bent welkom	Schouw	Aan Lager Wal	Afgerond	J
Toegankelijkheid van info.	Overleg	Gemeente	Voortdurend	K
Vang, Halsteren	Verzoek	Gemeente	Toegezegd	L
Voetpad Het Rijks	Verzoek	Gemeente	Toegezegd	M
Steigervergunningen	Verzoek	Gemeente	In behandeling	N
Het Juvenaat	Verzoek	OMO	In overweging	O
Terrasplan De Kaai	Verzoek	Gemeente	In behandeling	P
Schouw gebouwen	Aanbod	Ongehinderd	In uitvoering	Q
Hellingennotitie	Onderzoek	Toegankelijk	Afrondingsfase	R
Gehandicapten parkeren	Onderzoek	Toegankelijk	In ontwikkeling	S

C Gesprekken met de wethouder

Op 1 december 2021 had een delegatie van het bestuur van Toegankelijk een gesprek met de wethouder WMO/volksgezondheid en de beleidsadviseur inclusie. Hieronder een opsomming van de gesprekspunten en afspraken. In de hoofdstukken D t/m S staan nadere uitwerkingen van enige gesprekspunten.

C1 Gesprekspunten december

- Inclusie-agenda, voortgang (zie hoofdstuk **D**)
- Communicatie/interactie met de gemeente (zie hoofdstuk **E**)
- Toegankelijkheidstoets in gemeentelijke procedures (zie hoofdstuk **F**)
- Een nieuw terrassenbeleid (zie hoofdstuk **G**)
- Toegankelijkheid binnenstad (zie hoofdstuk **H**)
- Afgeronde, lopende en nieuwe projecten (zie de hoofdstukken I t/m S)

C2 Overdrachtsdossier

Vanzelfsprekend zullen met een volgend college continuïteitsafspraken gemaakt moeten worden. Dat betreft de manier van communiceren, de lopende projecten waaronder de inclusie-agenda en mogelijk nieuwe beleidsontwikkelingen. In een overdrachtsdossier kunnen gedeelten uit dit activiteitenverslag opgenomen worden.

C3 Afspraken (december)

- Toegankelijk zal jaarlijks een activiteitenverslag sturen naar het college en de gemeenteraad.
- Op korte termijn zal Toegankelijk Bergen op Zoom tijdens een dialoogavond in de gelegenheid worden gesteld de raad te informeren. Wie zijn Toegankelijk Bergen op Zoom? Welke doelen worden nagestreefd? Hoe is de samenwerking met de gemeente? Wat heeft Toegankelijk Bergen op Zoom het afgelopen jaar gedaan? Wat wil de stichting voor de nabije toekomst?

C4 Gesprekspunten juni

- Inclusie-agenda
- Communicatie/interactie met de gemeente
- WMO-aanvragen
- Bewustwording toegankelijkheid
- Elektronische publicaties
- Toegankelijkheid van informatie

D Inclusie-agenda, voortgang

WMO

De wachttijden zijn van 14 naar 10 weken teruggebracht en toen toch weer opgelopen. Het probleem is hardnekkig. Er zijn extra mensen gekomen op inhuurbasis. Dit werkte echter niet goed (genoeg). Er is ook gekeken of WijZijn delen van het intakeproces kon overnemen. Nu is besloten om de achterstanden bij een gespecialiseerd bedrijf neer te leggen. Door dit te 'knippen' van de reguliere taken hoopt de wethouder dat het die aandacht krijgt die het verdient, want de druk op het team is erg hoog als gevolg waarvan mensen omvallen en fouten maken.

Toegankelijke sportverenigingen

Er wordt toegewerkt naar subsidiecriteria Toegankelijkheid per 1-1-2023. In 2022 wordt hierop geanticipeerd, ondersteuning aangeboden e.d. In maart wordt er een bijeenkomst gehouden voor de verenigingen met fitfabriek, Uniek Sporten en Stichting Toegankelijk bij SPADO, gericht op kennisuitwisseling, ervaringen van ervaringsdeskundigen en sportverenigingen en praktisch kijken naar wat mogelijk is, om het sportaanbod voor mensen met een beperking te verbreden en verenigingen over koudwatervrees te helpen.

Hellingonderzoek

Dit onderzoek geeft een beter inzicht waar je gehandicaptenparkeerplaatsen het best kunt positioneren.
Ook andere zaken kunnen eruit afgeleid worden.
Waar kun je beter geen/wel toegankelijke wandelroutes uitzetten.

Eenzaamheid

Eenzaamheid moet als onderwerp eigenlijk ook op de Lokale Inclusie Agenda. Het is een belangrijk onderwerp omdat het veel voorkomt onder mensen met een beperking (isolement door handicap) en heeft vaak tragische gevolgen.

Termijn inclusie-agenda, wanneer geactualiseerd?

De huidige inclusie-agenda loopt tot 2023 (2021 – 2022) maar aanpassen kan altijd als de Stichting/Gemeente daar aanleiding toe ziet.
Een project pleisterplaats kan in het kader van eenzaamheid een duidelijkere plaats krijgen.

E Communicatie/interactie met de gemeente

- De communicatie/interactie met de wethouder(s) betreft: voorgenomen (college)beleid, participatie van Toegankelijk in de beleidsontwikkeling, beleidssuggesties, inclusie-agenda (jaarlijks), kwaliteit van de communicatie en samenwerking met de ambtelijke diensten. Frequentie: twee keer per jaar
- Met ambtelijke diensten: beleidsontwikkeling, beheer en uitvoering.

Toegankelijk Bergen op Zoom is tevreden over de communicatie/interactie met de ambtelijke diensten. Er is waardering voor de professionaliteit en de respectvolle samenwerking.

F Toegankelijkheidstoets in gemeentelijke procedures

Toegankelijk Bergen op Zoom heeft de gemeente verzocht in haar procedures vergunningverleningen en inrichting openbare ruimte standaard een toegankelijkheidstoets op te nemen.

F1 Aanleidingen

De afgelopen tijd waren er enige aanleidingen.

- Nog niet zo lang geleden werden er toegankelijkheid belemmerende verkeersborden op de trottoirs van Vang in Halsteren geplaatst (zie hoofdstuk **L**).
- Op de Bosstraat stond er onnodig en overdreven lang een steiger (zie hoofdstuk **N**). Dat was zeer belemmerend. Normaal wordt er een steigervergunning van maximaal 4 weken afgegeven. Vanwege de omvang van de werkzaamheden moest er gemotiveerd afgeweken worden. Helaas werd er geen aangepaste termijn in de vergunning opgenomen.

F2 Doelen

- Het voorkomen van herstelacties die ongewenst drukken op het beperkte budget.
- Het verhogen van het toegankelijkheidsbewustzijn van de gemeentelijke diensten. Herhalen is de kracht van het leren

G Een nieuw terrassenbeleid, participatie Toegankelijk

De afgelopen jaren verschenen voor tal van winkels en (dag)-horecaondernemingen terrassen op het trottoir.
Tijdens de terrasseizoentijd in de eerste Corona-periode werden terrassen op het Beursplein en de Steenbergsestraat in de volle breedte op het trottoir geplaatst. Dit leidde tot ontoegankelijkheid en verkeersonveiligheid.
Tijdens die eerste periode werd bijna het gehele middendeel van de Grote Markt terrasruimte met als negatief effect dat alle fietsverkeer (inclusief snorfietsen en brommers) over de loopstroken tussen de gevelterrassen en pleinterrassen ging. Tijdens de tweede periode was het beter, maar de zogenaamde corridor die 3,5 m breed moest zijn was na enige tijd nog maar 2,5 m breed. De manier waarop de corridor was gerealiseerd en werd geduid leidde gedeeltelijk tot het beoogde effect.
Ook de toegankelijkheid van de terrassen in de openbare ruimte lijkt niet in het beleid opgenomen.
Allemaal redenen voor het formuleren van een vernieuwd terrassenbeleid.
In april 2021 gaf de dienst die zich bezighoudt met de ontwikkeling van een nieuw terrassenbeleid een signaal aan Toegankelijk Bergen op Zoom dat ze betrokken wordt in die ontwikkeling, ook in de voorfase. Tot op heden is hierover geen contact geweest. Het lijkt erop dat de beleidsontwikkeling nog niet ter hand is genomen.

H Toegankelijkheid binnenstad

Uit de bijeenkomst (12 oktober) in de Maagd over leegstand: “Het centrum moet niet langer gezien worden als een winkelgebied maar als een belevingsgebied waar ook gewinkeld wordt.”
Vanwege de historische context onderscheidt Bergen op Zoom zich van vele andere steden. Daar liggen kansen werd unaniem vastgesteld.

H1 Beleving

Als het gaat om aantrekkelijkheid, moet beleving voor iedere bezoeker het leidende en onderscheidende aspect worden. Dat is ook voor bezoekers met een beperking en senioren het geval. Dat betekent dat iedere bezoeker gastvrijheid (het welkom zijn) moet voelen. Om die reden is toegankelijkheid voor iedereen een belangrijk thema.

H2 Gesprek over toegankelijkheid winkelgebied en pleinen

Op 24 november had een kleine delegatie van Toegankelijk een gesprek in het centrum met de integraal adviseur beheer en onderhoud en een wegbeheerder van de gemeente Bergen op Zoom. Ter sprake kwamen de volgende onderwerpen: de inrichting van de openbare ruimte, het gebruik van de openbare ruimte, de regelgeving en de handhaving daarvan en de beleving van mensen met een beperking, van senioren en bijvoorbeeld van mensen met een kinderwagen.

Inrichting openbare ruimte

De gehele openbare ruimte binnen de verkeersring is ingericht als een 30-km zone. In ‘belangrijke’ straten is de rijbaan voorzien van ruwe stenen bedoeld als verkeersnelheid vertragend middel, ook in de winkelstraten. Behalve in de winkelstraten is de voetgangersverkeersruimte gescheiden van de ruimte voor het andere verkeer door trottoirs op een hoger niveau. De niet ruwe loopstroken in de winkelstraten zijn bedoeld voor voetgangers. Bij de inrichting van de Grote Markt waren er aanvankelijk toegankelijke loopstroken voorzien. De BOB-MGH heeft destijds de nadrukkelijke wens geuit bijna over de gehele breedte van het aanzienlijk hoger liggende trottoir terrassen te mogen plaatsen. Het gemeentebestuur ging daarmee akkoord. Dat betekent dat de voetgangers zich moeten verplaatsen over de stroken tussen de gevelterrassen en de pleinterrassen. Helaas hebben die stroken een ruwe bestrating.
Voor de toegankelijkheid had het gemeentebestuur als implicatie van hun besluit op- en afrit voorzieningen voor rolstoel-, rollator- en kinderwagengebruikers moeten aanbrengen. Dat is niet gebeurd. De gevelterrassen en daarmee ook de horecazaken zelf zijn hierdoor niet (zelfstandig) toegankelijk voor iedereen.

Beleving van mensen met een beperking

Rolstoel-, rollatorgebruikers ervaren een ruwe hobbelige ondergrond als onaangenaam. Voor een deel van de rolstoelgebruikers is het zelfs zeer pijnlijk vanwege hun rug-gevoeligheid.

Mensen met een visuele beperking ervaren obstakels op een loopstrook langs een natuurlijke gidslijn als uitermate hinderlijk. Als bovendien de natuurlijke gidslijn (zoals een trottoirrand) onderbroken wordt dan is het zich verplaatsen zeer onaangenaam.

Regelgeving

In de regelgeving voor terrassen lijkt lang niet altijd rekening gehouden te zijn met de toegankelijkheid van de openbare ruimte in de directe omgeving en die van de terrassen zelf. Op sommige plaatsen is daardoor de vrije loopstrook gewoon verdwenen.

In het uitstallingenbeleid van de gemeente is wel rekening gehouden met toegankelijkheid.

Handhaving

Gedurende een groot aantal jaren is er niet gehandhaafd. Dat heeft geleid tot vrijbuiterij. Van een zelfcorrigerende houding van de ondernemers was geen sprake. De ruimte bedoeld voor vrije loopstroken is vol gezet met stoepborden, uitstallingen, fietsen, palen met koorden en soms met grote reclamevoertuigen.

H3 Huidige onacceptabele situatie

Momenteel is er wat de openbare ruimte betreft een grote spanning tussen de inrichting, de gemeentelijke regelgeving, het gebruik en de handhaving.

Voor Toegankelijk Bergen op Zoom is een toegankelijke binnenstad een zeer belangrijk thema. In de inclusie-agenda wordt het ook benoemd. De vraag is hoe in gezamenlijkheid (gemeente, ondernemers, Toegankelijk Bergen op Zoom en anderen) een acceptabele toegankelijkheid tot stand gaat komen en geborgd blijft.

Het is ons bekend dat rolstoelgebruikers en mensen met een visuele beperking momenteel de binnenstad zo veel mogelijk mijden. Daarnaast ervaren senioren de binnenstad bepaald niet als een Age-Friendly gebied. Voor ondernemend Bergen op Zoom is het van het grootste belang dat deze sterk groeiende doelgroep zich weer welkom voelt en daarmee een flinke bijdrage levert aan hun omzet.

H4 Project MKB-toegankelijk

Een initiatief van VNO-NCW en MKB-Nederland – stimuleert en activeert ondernemers (en brancheorganisaties) om zelf aan de slag te gaan met de toegankelijkheid van hun eigen bedrijf voor mensen met een beperking. Want iedereen moet ongehinderd mee kunnen doen, dat is de ambitie van het programma. MKB Toegankelijk laat zien dat toegankelijk ondernemen meerwaarde heeft. Zie ook:

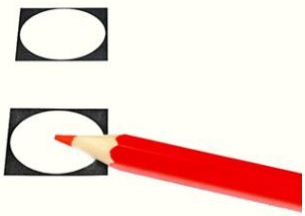
Prettig winkelen begint met je welkom voelen

én

HET IS ZO KLAAR HOOR, maak je onderneming toegankelijk voor iedereen

MKB-toegankelijk wil samen met ondernemers, de gemeente en Toegankelijk Bergen op Zoom een project in een winkelgebied/straat in Bergen op Zoom doen. Dat is een goede aanleiding om ook de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor de deuren van de ondernemingen erin te betrekken.

I Toegankelijke stembureaus

Toegankelijk Bergen op Zoom is door de gemeente uitgenodigd voor een gesprek over de toegankelijkheid van de stembureaus bij de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen. Een nog deels te formeren delegatie van Toegankelijk gaat dat doen.

De VNG publiceerde hiervoor in 2020 een handreiking toegankelijk stemmen.
Ook Bouw Advies Toegankelijk publiceerde erover: Toegankelijkheid van stembureaus
In juni 2019 deed Toegankelijk al ervaring op met dit fenomeen en publiceerde Toegankelijke stemlokalen.
Op korte termijn zal een afspraak geregeld worden.

J De OQ bent welkom sticker

Na een toegankelijkheid/inclusie onderzoek reikt Toegankelijk Bergen op Zoom met enige regelmaat deze sticker uit.

Het gaat hierbij niet alleen om voorzieningen die fysieke toegankelijkheid mogelijk maken maar ook om de manier waarop met mensen met een beperking met zorg en respect wordt omgegaan.
Met bewondering voor hun gedrevenheid en inzet heeft Toegankelijk Bergen op Zoom in het kader van de week van Toegankelijkheid de 'OQ-bent welkom'-sticker uitgereikt aan 'Aan Lager Wal'

In 2020 startte de voorbereiding van het Sailability-zeilen voor mensen met een beperking. Watersportschool "Aan Lager Wal" organiseerde een drakenbootrace. Met de opbrengst daarvan en brede steun van een groep ondernemers uit Bergen op Zoom, werden de boten aangeschaft en specifieke voorzieningen gerealiseerd.
In het clubhuis is een nieuw gehandicaptentoilet geplaatst en op het terrein zijn grote betonnen platen neergelegd om een makkelijk entree te bieden. Op de steigers zijn platen aangebracht om tilliften te kunnen plaatsen. Veiligheid staat voorop als de gasten via een tillift in een boot geplaatst worden. De losse tilliften worden ook ieder jaar gekeurd.

Begeleiding Sailability

Het begeleidende team bestaat altijd uit minimaal vier vrijwilligers waarvan er altijd twee op de kade blijven. De anderen volgen de zeilers in een boot. In het geval er iets gebeurt op het water kan er altijd snel gehandeld worden.

K Toegankelijkheid van informatie

Bij Toegankelijk Bergen op Zoom is veel kennis en ervaring aanwezig als het gaat over toegankelijkheid van informatie.
Toegankelijk heeft met enige regelmaat contact met de gemeente Bergen op Zoom over de gemeentelijke website.
Op een toegankelijke website zijn vaak verborgen functionaliteiten aanwezig waardoor mensen met een visuele beperking hun 'lees'hulpmiddelen kunnen gebruiken. Ook voor mensen met een motorische beperking die geen muis kunnen hanteren en voor mensen met een auditieve beperking zijn er functionaliteiten aanwezig.
Navigatie naar onderwerpen op de gemeentelijke website is gebaseerd op de zoekfunctie van de website en rechtstreeks vanuit de (Google)zoeken (Bergen op Zoom +<onderwerp>).
Het is verre van eenvoudig een toegankelijke website te maken en te onderhouden. In een stap voor stap leerproces is al veel bereikt.
Toegankelijk zal in samenspraak met de ervaringsdeskundigen, deskundigen en de beheerders van de website alert blijven op de informatietoegankelijkheid.
Naast websites moeten ook apps aan toegankelijkheidseisen gaan voldoen.

- Sinds 2021 moeten apps van overheidsinstanties toegankelijk zijn.
- Vanaf 2025 moeten zoveel mogelijk apps binnen de Europese Unie toegankelijk zijn.

Bron: Apps Europese wetgeving
Dit pdf-bestand voldoet aan de WCAG-toegankelijkheidseisen.
Voor een toegankelijke PDf is het belangrijk dat er onderliggende codes en metadata goed zijn opgesteld. Dan kan hulpapparatuur de PDF namelijk goed interpreteren. Daardoor kunnen mensen met een beperking het document gebruiken. Denk hierbij aan mensen die een screenreader gebruiken.

L Vang, Halsteren

Vang is een belangrijke straat in het bedrijvengebied “Oude Molen”. Via Vang gaat een van de (fiets)routes naar de school Curio Steenspil. Enige tijd geleden zijn er verkeersborden “fietspad” geplaatst midden op het trottoir. De trottoirs werden daarmee ontoegankelijk. Toegankelijk Bergen op Zoom heeft de betrokken ambtelijke diensten twee vragen voorgelegd. Hoe en wanneer kan dit opgelost worden? Hoe kan zo een slordigheid voorkomen worden?

L1 Oplossing

Communicatie met de ambtelijke diensten heeft uiteindelijk opgeleverd dat de fietsverkeersborden verplaatst worden naar de groenstrook tussen het fietspad en de rijbaan.
Het toegankelijkheidsprobleem is daarmee echter nog niet helemaal opgelost. Op Vang en ook bij Steenbergseweg/Canadaweg zijn zogenaamde roadblockers aangebracht. Als bij een van de bedrijven op “Oude Molen” buiten de openingstijden een alarm afgaat, dan worden de roadblockers geactiveerd en wordt daarmee het gehele bedrijventerrein voor autoverkeer afgesloten. Daartoe zijn door de bedrijvenvereniging bij de roadblocker ook paaltjes geplaatst op het trottoir. In een later stadium beschouwen we deze restkwestie opnieuw. In dit geval gaat het om een zogenaamde puntversmalling. Deze moet minstens 90 cm breed zijn (CROW, publicatie 337, bladzijde 20).

L2 Toegankelijkheidstoets

Om dergelijke slordigheden te voorkomen zal in de LIOR van de gemeente (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte) een toegankelijkheidstoets worden opgenomen. Dat betekent dat de betrokken medewerkers bij iedere inrichtingskwestie een toegankelijkheidstoets gedaan moeten hebben. Toegankelijk Bergen op Zoom hoopt dat hiermee het toegankelijkheidsbewustzijn vergroot wordt (herhalen is de kracht van het leren).

Naar samenvatting

M Voetpad Het Rijks

Bij een verkeerschouw Zoomdam en Burgemeester Stulemeijerlaan viel het Toegankelijk Bergen op Zoom op dat oversteken via het zebrapad bij de ingang van het Rijks niet ongevaarlijk is vanwege een dikke boom midden op het voetpad. Voor de aanvang en bij het wisselen van de lessen steken daar heel veel scholieren waaronder rolstoelgebruikers over. Vooral als ze achterlangs de boom oversteken in de richting van de hoofdingang zijn ze niet goed te zien voor het naderende autoverkeer.
Na uitvoerig contact hierover met de gemeente is besloten het voetpad en het zebrapad te verleggen in zuidelijke richting, dus op de plaats van het fietspad. Dat fietspad doet al jaren geen dienst meer omdat de ingangen van de fietsenstallingen van het Rijks aan de Zuidzijde Zoom en het Garnizoenspad liggen.
Als de herinrichting van Rijtuigweg Zuid voltooid is, zal aansluitend tijdens een schoolvakantie het voetpad verlegd worden.

N Steigerkwestie, vergunning

Op de Bosstraat heeft er ongeveer een jaar een steiger gestaan. Die is inmiddels weggehaald. Een steigervergunning is maar vier weken geldig. Vanwege de omvang van de werkzaamheden is er echter gemotiveerd afgeweken. Toegankelijk heeft daar begrip voor. Je moet immers ook praktisch blijven. Voor Toegankelijk gaat het om de intentie van de regels. Dat betekent ook dat een steiger niet langer moet blijven staan dan nodig is. Volgens een ter zake kundige heeft de steiger er onnodig veel te lang gestaan. In de vergunningverlening zal bij een overschrijding van de vier weken volgens Toegankelijk vastgelegd moeten worden hoe lang er redelijkerwijs een steiger dan wel mag staan. In de regelgeving moet wel de harde eis van 4 weken staan, maar zal ook een uitzondering benoemd moeten kunnen worden.
Natuurlijk kunnen rolstoelgebruikers, rollatorgebruikers, mensen met een kinderwagen aan de overzijde hun weg vervolgen. Men moet zich er wel van bewust zijn dat met name rolstoelgebruikers tijdig moeten anticiperen op oversteken. Het kan voorkomen dat ze een eind terug moeten rijden om een oversteekvoorziening te kunnen gebruiken. Het moeten oversteken zal uit veiligheidsoverwegingen beperkt moeten worden. Voor mensen met een visuele beperking is zo een situatie niet ongevaarlijk, zeker als in zo een smalle straat hard gereden wordt. Allemaal redenen om een steiger zo kort mogelijk te laten staan.

N1 Verzoek vergunning op maat én handhaven

Dus het dringende verzoek in vergelijkbare gevallen als er geen 1,20 m vrije ruimte overblijft een vergunning qua geldigheidsduur op maat te maken en die te handhaven.
In feite vraagt Toegankelijk Bergen op Zoom bij de verlening van vergunningen ook een toegankelijkheidstoets te doen.

Naar samenvatting

O Toegankelijkheid nieuwe vestiging Het Juvenaat

O1 Overwegingen

Als het om een schoolgebouw gaat, dan zal voor alle bezoekers en gebruikers dat gebouw veilig bereikbaar en toegankelijk moeten zijn. Dat betreft zowel de omgeving van het gebouw die niet tot de gemeentelijke openbare ruimte hoort als het gebouw zelf.

Volgens het inclusie-beginsel (door Nederland geratificeerde VN-verdrag handicap) moet iedereen die aan de gebruikelijke schooltoelatingseisen voldoet ook kunnen deelnemen aan het onderwijs en uiteraard moet iedere leerling, medewerker, vrijwilliger en bezoeker een gebouw in principe zelfstandig kunnen bereiken. Dat geldt dus ook voor mensen die gebruikmaken van een hulpvoertuig.

O2 Naar de ingang van het schoolgebouw

Vanaf de Noordzijde Zoom is het gebouw te bereiken via een auto-inrit naar de parkeerplaats en via een voetpad door de fietsenstalling.

Naar samenvatting

O3 Hellingen, veiligheid en toegankelijkheid

De zwaarte van een helling wordt niet alleen bepaald door het hellingspercentage, maar ook door de lengte van de helling en de ondergrond.
Het maakt uiteraard veel uit of een helling enkel op fysieke kracht, op fysieke kracht + elektrische ondersteuning of alleen met elektrische ondersteuning overwonnen moet worden.
Daarnaast speelt de veiligheid bij het afdalen van hellingen een rol. Dat betreft het onder controle kunnen houden van het vervoer(hulp)middel qua balans en (maximum)snelheid. De steilheid, de lengte en het dwarsprofiel van een helling en de krommingen in het traject spelen daarbij een rol en vanzelfsprekend het remvermogen (fysiek en/of anders).

O4 Bevindingen

Landschappelijk kenmerkend voor Bergen op Zoom zijn hoogteverschillen door de ligging op de Brabantse Wal. Ook in de omgeving van Noordzijde Zoom 61 zijn er hoogteverschillen. In de afbeelding zijn de hoogten volgens AHN aangegeven.
De korte toegangsweg ❶ vanaf de openbare ruimte naar de parkeerplaats is steil. Het pad voor voetgangers ❷ naar de ingang van het gebouw is weliswaar langer, maar er moet een groter hoogteverschil overwonnen worden. Ook dit pad is steil.
Lengte helling autotoegang: 14 m; hoogteverschil: 1,69 m; hellingpercentage: 12%
Lengte helling voetpad: 31 m; hoogteverschil: 3,30 m; hellingpercentage: 10,5%

Naar samenvatting

O5 Toetsing toegankelijkheid van de twee hellingen

Inspanningsscore (fysiek) helling 1: $\frac{(12)^2 .(14).(1)}{32} = 63$

Inspanningsscore (fysiek) helling 2: $\frac{(10{,}5)^2 .(31).(1)}{32} = 107$

Inspanningsscore (fysiek + elektrische ondersteuning) helling 1: $\frac{(12)^2 .(14).(0{,}69)}{32} = 43{,}5$

Inspanningsscore (fysiek + elektrische ondersteuning) helling 2: $\frac{(10{,}5)^2 .(31).(0{,}69)}{32} = 73{,}7$

Qua veiligheid afdalen wordt voor elektrische rolstoelen een maximum stijgingspercentage van 9% gehanteerd.

Conclusie 1: Voor rolstoelgebruikers die op fysieke kracht of op fysieke kracht in combinatie met elektrische ondersteuning de hellingen moeten overwinnen zijn de trajecten veel te zwaar. De inspanningsscores mogen maximaal 10 zijn.

Conclusie 2: Voor alle hulpvoertuigen zijn de hellingen wat het afdalen betreft te gevaarlijk. De bovengrens van 9% wordt overschreden.

O6 Veiligheid pendelverkeer

Door de komst van het Juvenaat komt er veel pendelverkeer tussen het gebouw van het Juvenaat en dat van het Mollerlyceum.

Toegankelijk Bergen op Zoom heeft in een veel eerder stadium contact gehad met het projectteam 'Herinrichting Zuidzijde Zoom', de adviseur mobiliteit en de beleidsadviseur inclusie van de gemeente Bergen op Zoom. Vastgesteld is dat de oversteek voor voetgangers en rolstoelgebruikers ter hoogte van de Zoombrug onoverzichtelijk is. Dat is ook voor de fietsersoversteek van de Zuidzijde Zoom vanuit de Coelgenenstraat het geval. De kromming van de Zuidzijde Zoom en de bomen veroorzaken dit. Het projectteam denkt aan een oplossing met spiegels.

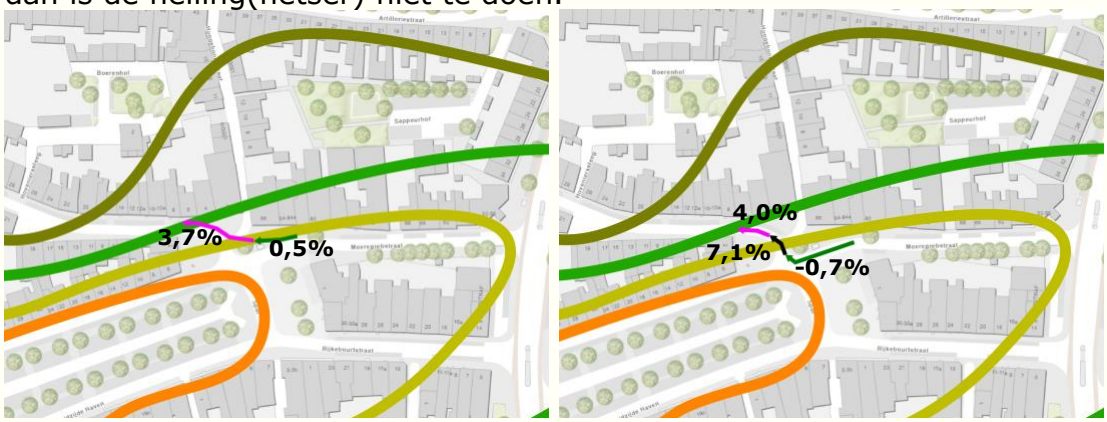
O7 Verzoek aan OMO (Ons Middelbaar Onderwijs)

Toegankelijk Bergen op Zoom doet een beroep op alle bij de besluitvorming betrokken partijen om een goede toegankelijkheid naar het Juvenaatgebouw (onderwijsinclusie) te realiseren.
Vanzelfsprekend is Toegankelijk Bergen op Zoom graag bereid hierover in gesprek te gaan.
De rector van de OMO Scholengroep Bergen op Zoom en omstreken heeft inmiddels aangegeven aandacht te schenken aan het toegankelijkheidsprobleem.

P Terrasplan café de Kaai; toegankelijkheid

P1 Openbare ruimte

Voor Toegankelijk Bergen op Zoom is het van groot belang dat rollator- en rolstoelgebruikers en mensen met een kinderwagen het trottoir in en vanuit de Moeregrebstraat naar de Dubbelstraat (noordzijde) kunnen gebruiken. In feite is daar een obstakelvrije trottoirstrook van minstens 120 cm voor nodig (CROW, publicatie 337, bladzijde 20).
Een extra probleem is de helling Moeregrebstraat-Dubbelstraat. In onderstaande afbeelding(voetganger) is aan de hand van de hoogtelijnen (4m, 5m, 6m, 7m) te zien dat het voetgangerstrottoirtraject steil is. Het hoogste punt ligt bij de Hoveniersteeg. Voor hand-aangedreven rolstoelen met elektrische ondersteuning is de gehele helling met veel moeite nipt haalbaar. Het trottoirdeel tot nummer 8 is voor alle rolstoelgebruikers haalbaar.
Als een rolstoelgebruiker noodgedwongen het fietserstraject moet volgen dan is de helling(fietser) niet te doen.

P2 Terras zelf

Een tweede kwestie betreft de toegankelijkheid vanaf het trottoir naar het terras zelf. Omdat het hier openbare ruimte betreft is volgens Toegankelijk Bergen op Zoom de gemeente medeverantwoordelijk voor de toegankelijkheid naar het terras. In de beoordeling van toegankelijkheid en veiligheid zal dit aspect bij het verlenen van een terrasvergunning een rol moeten spelen.

Naar samenvatting

Q Ongehinderd, schouw gebouwen

'Ongehinderd' is een maatschappelijk gedreven onderneming die zich inzet voor een toegankelijker Nederland. 'Ongehinderd' heeft een app en website waarmee mensen met een lichamelijke beperking altijd en overal inzicht krijgen in de toegankelijkheid van publieke locaties. Door het keuringsteam worden locaties getoetst in opdracht van gemeenten en bedrijven. Daarnaast is 'Ongehinderd' de uitvoerende partij voor het Nederlands Keurmerk voor Toegankelijkheid.
Onlangs deed 'Ongehinderd' een aanbod aan de gemeente en Toegankelijk Bergen op Zoom een aantal gemeentelijke locaties gratis op toegankelijkheid te beoordelen. Toegankelijk Bergen op Zoom heeft een lange lijst van mogelijke publieke gebouwen ingediend. 'Ongehinderd' heeft de volgende keuze gemaakt:

Locatienaam	**Straatnaam**	**Huisnummer**
Stadhuis	Grote Markt	1
Stadskantoor	Jacob Obrechtlaan	4
MFA De Karmel	Karmel	4
Tuinwijk	Florastraat	90
Mixed Martial Arts Centrum	De Boulevard Noord	10
Kannebuis	Poelekes	12
De Schelp	De Boulevard Noord	45
De Melanen	Langstraat	7
De Maagd	Grote Markt	32
Gebouw T	Wilhelminaveld	96
Markiezenhof	Steenbergsestraat	8
Gevangenpoort	Lievevrouwestraat	60
CKB	Burgemeester Stulemeijerlaan	3
Brabantse Wal	Kortemeestraat	17
West Brabants archief	Hofstraat	2b
VVV Brabantse Wal	Steenbergsestraat	6
Gertrudis	Grote Markt	10
Ontmoetingskerk	Bolwerk-Zuid	136

Op korte termijn worden de gebouwen op toegankelijkheid beoordeeld.

R Voortgang hellingennotitie

R1 Inleiding

Begin maart vond er een schouw plaats van de heringerichte parkeergarage "De Grote Markt". Naar aanleiding daarvan is de onderzoeksvraag gesteld of trajecten van en naar gehandicapten parkeerplaatsen qua fysieke inspanning voor rolstoelgebruikers haalbaar zijn. Dat leidde tot een nog niet voltooide hellingennotitie.
In die hellingennotitie wordt de toegankelijkheid van de openbare ruimte beschouwd als het gaat om de daarin voorkomende hellingen. Feitelijk zijn er geen directe richtlijnen voor hellingen in de openbare ruimte bekend.
Het CROW[1] beschrijft in haar publicatie 337 richtlijnen toegankelijkheid van de openbare ruimte. Daarin komen wel richtlijnen hellingbanen voor, maar geen richtlijnen voor topografisch aanwezige hellingen in de openbare ruimte. Ook in de publicatie "Voetpaden voor iedereen" van Bouw Advies Toegankelijkheid is dat zo.
Toegankelijk Bergen op Zoom is daarom zelf een onderzoek gestart. Ondertussen heeft versie 1 van de hellingennotitie het licht gezien. Deze versie is voorgelegd aan een aantal landelijke deskundigen, zoals VNG-inclusie, Ieder(in), Bouw Advies Toegankelijk, IPV Delft, Nederlands instituut voor toegankelijkheid, Rolstoelfabrikanten.
Na verwerking van commentaar zal een definitieve versie worden gepubliceerd. Het moet een hulpmiddel worden bij het bepalen van gunstige locaties voor gehandicapten parkeerplaatsen en voor haalbare 'loop'routes.

R2 Algemeen uitgangspunt

De beschrijving uit publicatie 337 van het CROW geeft dat goed weer. "De openbare ruimte is toegankelijk als iedereen die in principe zelfstandig aan het openbare leven kan deelnemen, hiervan zonder belemmeringen, bedreigingen of overmatige inspanning gebruik kan maken. Dit geldt ook voor mensen met beperkingen wat betreft lopen, zien, horen of uithoudingsvermogen. In een toegankelijke openbare ruimte kunnen mensen zonder én met (tijdelijke) beperkingen zich veilig en zonder problemen naar behoefte verplaatsen en deelnemen aan het maatschappelijke verkeer.

In het kader van Age Friendly City kunnen er ook voorzieningen worden toegevoegd die de toegankelijkheid ondersteunen (zie Age Friendly Nederland)

R3 Samenvatting hellingennotitie

R3a Formule

Een zoektocht naar een indeling van de zwaarte en veiligheid van hellingen in de openbare ruimte voor rolstoel- en rollatorgebruikers heeft geleid tot een formule waarmee de inspanning om een helling te overwinnen kan

[1] Het CROW is het kennisinstituut voor infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer en werk en veiligheid.

Naar samenvatting

worden geduid. De formule is afgestemd op de regelgeving die voor hellingbanen van 20 meter geldt en is gebaseerd op een methode die voor het ontwerpen van fietshellingen gebruikt wordt.

Inspanningsscore= $\frac{(\boldsymbol{hellingpercentage})^2 .(\boldsymbol{lengte\ helling}).(\boldsymbol{voertuigfactor})}{\mathbf{32}}$

Hierin is de voertuigfactor een getal tussen 0 en 1. Voor geheel op fysieke kracht voortbewogen voertuigen is de voertuigfactor = 1. Als een voertuig deels op fysieke kracht en deels met elektrische ondersteuning voortbewogen wordt is de voertuigfactor een getal kleiner dan 1. In de notitie wordt 0,69 voor hand-aangedreven voertuigen met elektrische ondersteuning gebruikt.

Het onderzoek leidt tot onderstaande klassen-indeling. Met behulp daarvan kan de zwaarte en veiligheid van een helling en de zwaarte en veiligheid van een traject geduid worden. Het is een hulpmiddel voor bijvoorbeeld de keuze van de locatie van een gehandicaptenparkeerplaats, maar ook voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid vanuit de openbare ruimte van belangrijke bestemmingen.

R3b Hand- of loopaangedreven voertuigen zonder ondersteuning

Score(formule)	Bovengrens helling	Zwaarte klimmen	Veiligheid dalen
[0; 1,4]	1,5%	Licht	Veilig
<1,4; 5,6]	3,0%	Gemiddeld	Enig risico
<5,6; 10,0]	4,0%	Zwaar	Risico
<10,0; 15,6]	5,0%	Zeer zwaar	Veel risico
<15,6; →>	meer dan 5,0%	Te zwaar	Onveilig

R3c Hand-aangedreven voertuigen met elektrische ondersteuning

Score(formule)	Bovengrens helling	Zwaarte klimmen	Veiligheid dalen
[0; 1,4]	1,8%	Licht	Veilig
<1,4; 5,6]	3,6%	Gemiddeld	Enig risico
<5,6; 10,0]	4,8%	Zwaar	Risico
<10,0; 15,6]	6,0%	Zeer zwaar	Veel risico
<15,6; →>	meer dan 6,0%	Te zwaar	Onveilig

R3d Andere voertuigen enkel met elektrische ondersteuning

Als de fabrikant een maximum hellingpercentage van 9% duidt, dan geldt onderstaande tabel.

Indien de fabrikant een maximum hellingpercentage van 6% duidt, geldt tabel A3.

Als de fabrikant een maximum hellingpercentage van 5% duidt, geldt tabel A2

Score(formule)	Bovengrens helling	Zwaarte klimmen	Veiligheid dalen
[0; 1,4]	2,5%		Veilig
<1,4; 5,6]	5,0%		Enig risico
<5,6; 10,0]	7,0%		Risico
<10,0; 15,6]	9,0%		Veel risico
<15,6; →>	meer dan 9,0%		Onveilig

S Algemene Gehandicapten parkeerplaatsen

In lijn met de hellingennotitie richt Toegankelijk Bergen op Zoom zich allereerst op de gewenste locaties van algemene gehandicapten parkeerplaatsen. Het aantal en de maatvoering zijn daarbij belangrijk.

Aspecten

Belangrijke aspecten voor algemene gehandicapten parkeerplaatsen:

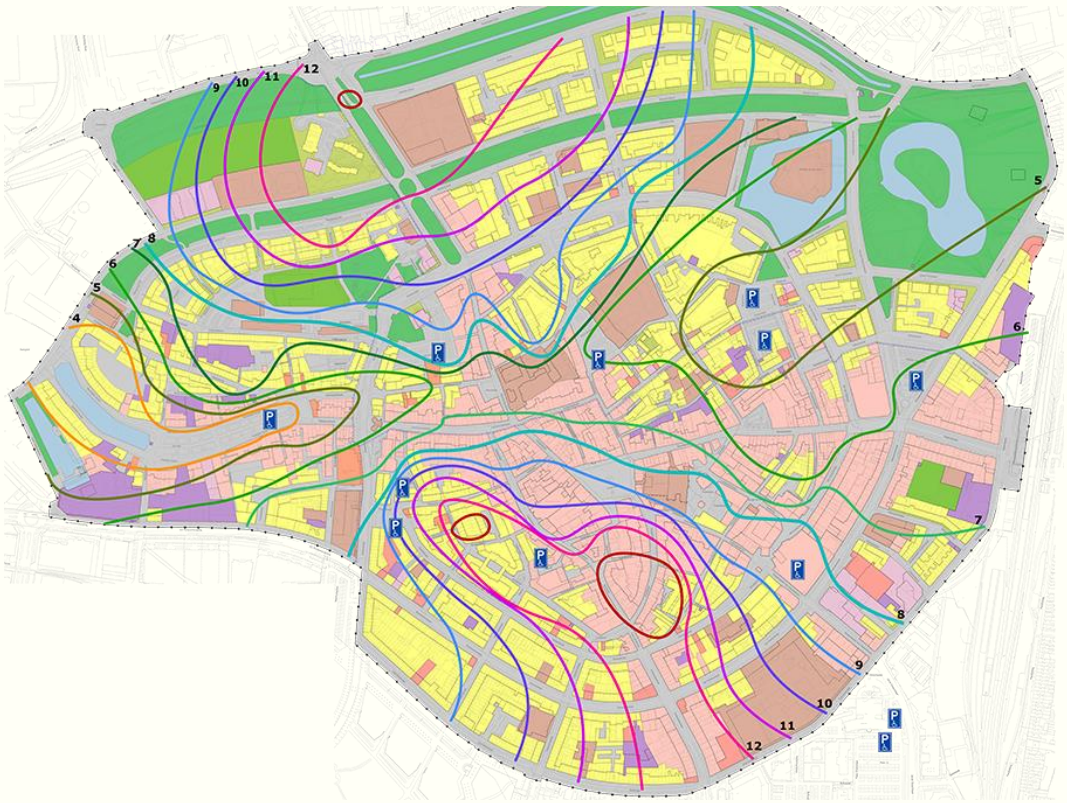
- Situering
- Maatvoering
- Aantal
- Parkeerduur
- Tarieven
- Parkeerautomaten
- Informatie over routes en de gemeentelijke regelgeving

S1 Situering

De locaties van de algemene gehandicapten parkeerplaatsen moeten doordacht worden gekozen. De routes gehandicapten parkeerplaats naar belangrijke bestemmingen heen en terug zijn veilig en qua inspanning haalbaar. De routes zijn afgestemd op gebruikers van loop-aangedreven rollators en hand-aangedreven rolstoelen zonder elektrische ondersteuning. De routes heen en terug zijn verkeersveilig, ze hebben stroken die breed genoeg zijn, die vrij van obstakels zijn en een zo egaal mogelijke harde ondergrond hebben.

Kaartjes met hoogtelijnen geven informatie over gebieden met geringe hoogteverschillen en duiden steile hellingen (hoogtelijnen liggen dicht bijeen). Het is een hulpmiddel voor de bepaling van locaties van gehandicapten parkeerplaatsen en bijvoorbeeld van rollator- en rolstoelvriendelijke trajecten.

Vervolg: pagina hierna

Uit dit kaartje met hoogtelijnen is eenvoudig af te leiden dat de algemene gehandicapten parkeerplaatsen ‘Parkeergarage Grote Markt’, ‘Achter London’ en ‘Koepelstraat/Westersingel’ onbruikbaar zijn voor de doelgroep rolstoel- en rollatorgebruikers. Voor de parkeerplaatsen op het Mineurplein is dat eigenlijk ook zo.
Er zal een combinatie gemaakt moeten worden van belangrijke bestemmingen en gebieden met haalbare, hoogteverschillen.
In samenspraak met de ervaringsdeskundigen gaat Toegankelijk Bergen op Zoom een voorstel situering algemene gehandicapten parkeerplaatsen maken.

S2 Beleid algemene gehandicapten parkeerplaatsen

Begin 2021 wijzigde de gemeente Bergen op Zoom het beleid. Tot dan toe konden houders van een gehandicapten parkeerkaart (GPK) gratis parkeren op de zogenaamde straatbetaalparkeerplaatsen. Als argument werd aangevoerd dat de regeling tot dan toe in strijd was met de gemeentewet. Uit onderzoek bleek echter dat in 80% van de gemeenten het straatbetaalparkeren gratis is voor houders van een GPK. Dat zou betekenen dat 80% van de gemeenten de wet onjuist toepast. Een brief van Toegankelijk daarover aan de betrokken Kamercommissie is nog niet beantwoord.
De kwestie van deze beleidskeuze is nog steeds actueel en zal opnieuw aan de orde gesteld worden.